

tiâ. Ait Keyser : qua-de-cunque causâ hoc dicit perinde est, quia falsum : vitam meam vobis oppignorare volo , si claustrum Januæ isti sit annexum, sed tantummodo pessulus occluditur. Quod , si mihi fidem habere nolitis , mittite exploratores , quod & Rutgerus Abels requisierat. Verùm hoc non ardebat. Keyser tam magnanimiter se defendente interrogat ulterius Fiscalis , num etiam in Hospitio Elberti Voest apud Gubernatorem de Verdugho fuerit. Respondet Textor : *Hy had hem daer niet gesien.* Petit in momento Keyser revisionem Prothocolli Gochensis, ubi Textor fatetur Keyser in ædibus Voestii à se visum. Pergit Fiscalis , qualem scientiam Keyser haberet de literis ab Archiduce scriptis. Ait Textor, *Niet te weeten, off hy daer Weetenschap aff hadt.* Protestatur de novo Keyser , & ad Gochense se Prothocollum provocat, ubi Textor contrarium asseruerat. Prosequitur sermonem suum Keyser : quia vos sapientes & discretos Dominos suspicio, sic iudicio vestro discutiendum relinquo ; an Dominus Consul, & Cives captivi tam fuissent stupidi, ut si tale quid in mente circumferrent, hoc cum tam stupido & semifatuo Textore communicare vellent , quem nec homo novit, unde venerit, ideoque nullâ prorsus, respectu tot honestarum familiarum , fide dignus. His dictis exit ad locum unde.

### C A P U T XXXIII.

*Describitur ulterius reliquorum Examen.*

**Q**uintus feralem scenam subit Arnoldus Roeloffs Civis prædives, verùm propriam sibi fermè for-  
mans

mans conscientiam & vivendi regulam, ita ut se negotiis religionem concernentibus vix immisceret. Huic omnia sicut & antecessoribus suis præleguntur. Textor in aliquibus excusat, in quibusdam accusat. Quid agit Roeloffs: imploratâ loquendi veniâ maximis rationibus omnem à se criminis suspicionem amovere conatur inter cætera addens: non sum bonus Catholicus, Ecclesiæ status, & Religionis incrementum, nec non Papatus curæ mihi non sunt, visitate, & perscrutamini ædes, & Bibliothecam meam, ex eâ satis deprehenderis me quoad Religionem esse impartialem: non erat ille tam hebetis ingenii, quin fontem omnium horum malorum, nimirum odium religionis liquidò perspiceret. Veruntamen Dominus Deus post mendaciorum revelationem, & carceris liberationem taliter prædictum Dominum radiis suæ gratiæ illuminavit, ut non solum ipse, sed & uxor cum septem liberis orthodoxam Fidem amplexi fuerint, in eâque usque ad mortem exemplariter vixerint, relinquentes inter reliquos filium, qui hunc Gochensem Pastorum summâ cum laude, & Civium affectu longo tempore administravit. Sextus assistere compellitur *Magister van Dreek*: huic præter supra memorata desuper imponitur, quod per parvam portam ædis Pastoralis cœmeterium respicientem cum Joanne Verlingh exierit, & templum intrârit, ibidemque sanctissimum Sacramentum sumpserit, & juramentum deposuerit &c. Hæc omnia allegata Textor approbat esse vera. *Magister Wilhelmus* ferme eodem, quo *Arnoldus Roeloffs* sermone se purgat dicens, se spatio sex annorum Sacramentum non frequentasse, totum promptuarium sibi in libris

Ecclesiasticis esse Biblias Lutheranas, & ulterius singula puncta in specie bono animi vigore refutat. Prosequuntur examen longius, & quærunt, an non haberet scientiam quosdam milites regiões sub peregrino habitu civitatem intrâsse, & apud moniales occultè moratos fuisse. Quæ omnia Magister Wilhelmus sicut & reliqua rotundè negat. Hic rursus Textor jam toties convictus hærebat. Substituatur in locum prænominati Magistri alter Magister Godefridus Franck, qui ad similia interrogata simile responsum dat, & omni meliori forma se defendit. Vidimus, & audivimus jam sæculares, nunc ad Religiosos & Ecclesiasticos procedamus. Reverendus D. Henricus Damiani Supprior in Gaesdonck comparere jubetur, & à Consilio Aulico de pluribus interrogatur; verùm Textorem sub conspectum ejusdem venire non permiserunt. Hic Dominus dum cuncta negat, hanc à Textore practicatam decipiendi viam Dominis exponit: dicit inprimis, Textorem neutiquam novi, nisi fermè quatuordecim diebus antè captivitatem, quo tempore in Monasterio nostro fuit, & me per portarium loquendi causâ requisivit, cui cum aures præberem, ait: Dominus Gerhardus cordialiter te salutat, & recommendat bonam Ecclesiæ administrationem. Capitulum Xantense omni meliore modo rursus providebit. Interrogat ulterius, num percepissem incendium pulveris tormentarii Clivis. Respondeo ita. Quibus Textor: *Had doch het gantsche Hoff gesprongen.* Respondet Dominus Henricus: quid hoc sibi vellet? quidnam id nobis commodi foret? nonne totus Cliviæ ducatus hoc Castrum magnis sumptibus reædificare deberet? pergit ultra Textor:

*Waer*

*Waer doch den Prints selver met gesprongen.* Dicit Supprior, talibus sermonibus parce, & superfede: bella inter Principes per mortem unius è medio non tollentur. Verùm hæc nequam iste tantummodo proposuerat auditurus, num quidquam dictorum venenoso conceptui suo applicare potuisset. Hæc omnia stompax ille ab aliis informatus faciebat ut pecuniam lucraretur, sicut & fecerat apud Dominum Consulem Exken iter Bonnenfè simulans. Fiscalis relatione hæc cognitâ & ponderatâ dicit Domino Henrico: cur talia dictoria Judici vel Gubernatori non manifestasti? qui similia audit, & debito loco non revelat, videtur operibus alterius malis communicare velle. Respondet Supprior: personæ religiosæ obligantur ad proximum corripiendum, non accusandum, quod & ego præstiti cogitans, an homo iste semifatuus blateret aliquid, non tamen eò deveniet; & si omnia quæ aliquando ex inadvertentiâ ab hominibus proferri audimus, in conscientiâ revelare obligaremur, nimis scrupulosæ conditionis esset humana natura. Hisce prolatis exivit, & ductus fuit à quodam milite in cellam, ubi nec sedenti, neque jacenti facultas suppetebat propter sordes cujusdam avis eidem cellæ inclusæ. Comparet tandem postremus Presbyter Cornelius ædis Pastoralis inquilinus; & de omnibus, quæ Gochiæ eidem proposita fuerant, interrogatur, quibus etiam secundum rerum statum & exigentiam fundamentaliter respondet. Quare etiam mox cedere jubetur, & tali loco mancipatur, ubi nec canes stabulari vellent. In quo se detinere cogebatur usque ad mediam noctem, quando circa horam secundam cum reliquis novem ultimò Gochiâ adductis iisdem

ceremoniis, & solennitatibus, quibus antea, Gochiam reducit. Comitabatur magno furore percitus, & rabie spumans major Castri Gochenſis cum quibusdam militibus, & longo ſirmate per forum in ludibrium Catholicorum captivos ad priores carceres reducit, & Gubernatori in Caſtello liſtit. Hic Dominus Cornelius turri includitur uſque poſt meridiem, quando evocatus in præſentiâ Gubernatoris à Ceporino interrogatur, ubinam eſſent chartæ paſtoratum concernentes, & pluribus additis tandem abeunt relinquentes Dominum Cornelium ſolum uſque ad ſequentem diem horâ decimâ, quando Ceporinus denovo Gubernatorem inviſit, & Dominus Cornelius ruſum ad turrim rapitur, in quâ permanſit uſque ad ſequentem Dominicam non obſtante, quòd captivi Clivenſes ineffabili Dei miſericordiâ jam Sabbato relaxati fuerant.

## C A P U T XXXIV.

*Revocatio Textoris, quâ captivos innoxios,  
Proditores verò reos declarat, ulterius  
deſcribitur.*

**H**Æc eſt dies, quam fecit Dominus : exultemus, & lætemur in eâ. Hæc eſt dies, in quâ divina miſericordia de humanâ pravitate, veritas de mendacio, Juſtitia de perjurio, Innocentia de invidiâ, amor de odio triumpharunt. Hæc eſt dies, in quâ honeſtis illis captivis, eorûmque familiis plus gloriæ ex liberatione, quàm dedecoris ex captivitate accrevit. Hæc eſt dies, in qua velut oriente ſereno ſolis radio ululæ noctur,